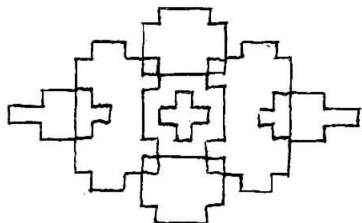
Od stare vremen

Grad Lukavec prije 1910.
(*Snimile Vilma i Milka pl. Bedeković*)

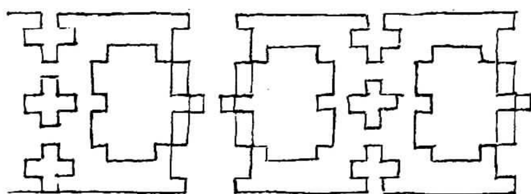
V vremena Rimlanov bila oko Lukavca naseobina Quadrata.

Spomijna se Veliki Lug 1225. g.G. i prede.

1225. g.G. Bela kral III (IV) obnovil je v plemitaštvu brate Budunu, Ivana i Levču i rođake Juru, Ivana, Pribislava, Mikulu, Dapču, Milovana, Roduša, Tolu i Koskuta.

Župana Kelemeša spomijna se 1333 g.G.

Turopolce su zvali: "plemeniti gračani zagrebačkoga pola".

Stjepan pl. Stepanić "Štefinov" u turopoljskoj plemenitaškoj nošnji. Ovdje se dobro vidi svečana "rubača" s poprsjem izrađenim rukom na domaćem platnu. (Snimio foto Dabac 1942)

"Plemenščina" je nasledno dobro i imajne. "Če bi jen ali drugi brat, po odredbe Božeg suda kojeg se vupravla vmrl prez naslednika, ima imetek pokojnika prejti vekuvečnem pravom na najbližega negovog preživelog brata, ali na negovog naslednika".

Če ni bilo brače, imajne i prava išlo je čer, če je pak bilo sester i više, a bilo je bratov, sestre je išla samo 1/4 imajna. Devojačka četrtina mogla se je i splatiti.

Če ni bilo potomstva pravo je išlo občinu. Nepozakojnena deca su imela pravo samo na materin del.

Čer ima pravo na dvorno mesto samo če nima brače.

Na spravišča je mogel dojti "bogatec i vbogec".

Spravišča su se spravlala do XVI veka o Jurjevu a potlem o Lucijinu.
Saki sudec imel pomočnike: vojvode (lugare), detiće, klučara i pisara.
Prvi župan bil je Volislav 1257. g.G. koj' je bil koj banov sudec i za kaznene krivice bil prvi. Imel je pristava.
Zastava je na jen kraj na modre svile imela B. D. Mariju z Jezuškom, a z drugi turopolski grb.

Bila je negda stara navada ovakva: Do je štel dokazati da je neka zemla negova zel je 27 svedokov i otišel tam. Tam su bili poslaniki od Kaptola zagrebačkoga i od bana. Anda je moral te gologlav, samo v gača i v rubači, do kolena v zemlu zakopan deti grudu zemle na glavu i položiti prisegu da je negva. I tak ove 27 svedokov. To je joščček od kralevstva Hrvatskoga navada.

Plemenita općina je pazila kak bi se svetki i nedele poštuvali.
Kaznilo se sakoga biršagom ali ga se zaprlo.
V jeseni sudec ze sake sučije, s par težakov išel pobirati žira v Lug za saditi gaj.

Biškupa je išla desetina krmkov i kun.

Bila bratovščina Muke i Smrti Jezuševe i Angelov čuvarov.

Jurjeva sela su bila med Malom Mlakom i Odrom joščček 1267. g.G.

1279. g.G. je zapisan glas za Lomnicu.

Velika Mlaka bila močvara okolom 1279. g.G.

Bilo je negda v Turopolu puno mlak.

Bilo je negda ribnakov.

V Petrovini deca popevaju skup v cirkvi i imaju vučitela 1396. g.G.

Bila cirkva sv. Petra v Petrovine i kak se dohajala, tak su neki gospodari nevudreni trgali deske i brvijne cirkveno i odotoga sebi iže popravlali. I iže su jem zgorele i vizitator jem je se zaklel i jena žena imela viđejne da dotmar cirkve ne zdigneju bu plesen vudrila žito.

1479. g.G. spomijna se Lukavec grad od dreva na potočecu.

1556. g.G. Turci su narupeli na samo Bartolovo.

Turčin ležal okolom Mlake. Bila su tam četiri bresta joščček dugo s karikami kak su kojne vezali. Narod je bežal po šuma proti Dubrance. Anda su se ojunačili i v noči saki zapalil snop slame i pohitali med Turke a vudrila krvava godina iti i Turki se rezbegli. Anda su jem potpilili stupe na moste pak su se mnogi zrušali i potopili. A naredili su tak: "Če Bog da če pobedimu, bumu zdigli svete Tri Krale totek". (V. Lomnice). Spodonda se nosi črleno na ručnike i pisanka.

Tak su Turki do Mlake došli i tam su ležali i kojne za breste vezali. Anda su dečicu drobnu jemali z iž i na sable napikavali i kričali: "Vište glejte naše kokote kak pevaju"!

1572. g.G. je Lomica na zemlovide.

Bila v Lomice kapela, anda drevena. V pristašku bil jen ontar i najdnem zvoničec i jeno zvono. Bili ontari nutra: Sv. Tri Krali, Sv. Luka i sv. Bartol. Kipi su bili: sv. Jana, Sv. Kata i sv. Jalžabeta. Nakinčeni i zrižani je bil svod i stene.
Bila klet z ormari za žitek.

1592. g.G. Hasan-paša vtaboril se je na Lomice. Anda vele da se se zdiglo i žene i deca i z motikami i greblicami Turke pretirali.

Turki znali loviti žene i dekle pak su gospodari za dana žejnske zazvali i vrata zaprli. Tak su Turki oteli jenu sneju, pak bež, a jen domači brže zašel na smogor i gledel kam Turki beže. I ludi na kojne s cucki za nemi. Cucki Turkom kojne zastavili i ludi Turke posekli i sneju oslobodili.

Jen Turopolec bil zaroblen od Turčina. I kak su hodili zajedno prosi Turopolec da bi si zapeval. I bilo mu je slobono, pak je zapeval svojem i v pesme jem vikal de je i nek se skoče. I ludi nega čuli i vudrili na Turke i nega oslobodili.

I drugi jen je tak išel, pak prosil da bi si zel batinu da bi ticu vubil za speči i dobil to. A on vudril Turčina i vubil ga.

Joščček 1622 se glagola v cirkva

Kapelica sv. Barbare več bila 1642 g.G. v Velike Mlake.
Bilo ovakve kipov: Sv. Trojstvo, sv. Ilija i Mojsije, sv. Brigita i Gentruda, Sv. Jela, sv. Jalžabeta i Veronika, sv. Jakim, sv. David Kral, sv. Jakov patrijarha, sv. Frajno Paulski, sv. Ambroz, sv. Benedikt i Augustin, sv. Kuzma, Damjan, sv. Obitel, Rastanek sv.

apoštolov, sv. Rozalija, sv. Mihael i Rafael, Rajneni Jezuš (ecce homo), sv. Donat, smrt s kosum, pohod B.D. Marije.

Godine G. 1650. bil veliki glad. Vbogi su jeli travu, poseje i korejne.

Žene su bile praznoverne i neupučene v du'ovne stvari.

Bilo je strelic i ž nemi su vubili jenog svečenika.

Svečeniki nosili bradu i brke joščček okolom 1700 g.G.

V Odre bil čudotvorni kip sv. Jantona Padovanskoga.

Čudotvorna je bila M.B. Snežna v Dobrance. Bilo tam daruvane srebrene krune, lanci, srebrene noge, oka, zubi, pak okovi i barjaki turski, srebrene slezene, jajnci i dete. Imeli su i Boži grob. Okolom 1700 g.G. Svetotajstvo se znašalo sake mlade nedele i okolo cirke nosilo če se moglo. Bilo je zvonov i na stupe.

Bratovščine su bile: Bratovčina krščanskog navuka, Bratovščina sv. Krunice

Na spoved i prodike išli su ludi Zagreb v prošecija

Na čast M.B. Marije darovali su ludi cirkva ručnike i drugo.

1704. g.G. Gorica ima "Kantual"

Bil je kip z kamena 1712. g.G. M.B. žalosne čudotvoren.

1790. g.G. bila škola v Lomice.

Joščček 1799. g.G. pričesnici su pili i sv. Krv.

Zajdne tri dene poklada bile sv. Meše pred Svetotajstvom (od starine) i silen narod dohajal.

Oko cirkva su sadili lipe.

Da su se ludi vračali z Bistre prespali su na Vukovine i bili na proščejnu na Veliku Mešu. Kip se Marijin nosil v prošeciji oblečen v modru svilu s krunom na glave od zlata.

Od Lukavca tekla cesta v Zagreb.